

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/79/2020
Identifikačné číslo spisu: 8618010151
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8618010151.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci proti obvinenému H. B. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 29. septembra 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného H. B. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. júna 2020 sp. zn. 10To/4/2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného H. B. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Svidník (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 27. novembra 2019, sp. zn. 9T/63/2018 bol obvinený H. B. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

- od presne nezisteného dňa v mesiaci apríl roku 2017 až do 30. októbra 2017, v rodinnom dome č. XX v obci P., okres R. spravidla pod vplyvom alkoholických nápojov, opakovane a v nepravidelných intervaloch svoju bývalú manželku G. B. ponižoval, vulgárne jej nadával a fyzicky ju napádal, v dôsledku čoho niekoľkokrát utiekla z domu, pretože sa bála, že jej ublíži a bude jej nadávať, pričom dňa 23. októbra 2017, keď chcela utiecť z domu, z obavy o svoj život a zdravie, ju pri dome na chodníku chytil a stiahol do domu, kde ju na chodbe v rodinnom dome fyzicky napadol, a to tak, že ju nižšou intenzitou dvakrát udrel otvorenou dlaňou po tvári, čo si však nevyžiadalo lekárske ošetrenie.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona a § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a § 42 ods. 2 Trestného zákona okresný súd uložil obvinenému zároveň trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu 2 (dvoch) rokov a podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona aj ochranné protialkoholické liečenie

ambulantnou formou.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd prvého stupňa zrušil výrok o treste uložený obvinenému trestným rozkazom Okresného súdu Svidník z 3. novembra 2017, právoplatným 14. novembra 2017, sp. zn. 0T/44/2017, ktorým mu bol podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov s podmieneným odkladom a určením skúšobnej doby v trvaní 15 mesiacov a trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu 2 rokov, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 24. júna 2020, sp. zn. 10To/4/2020 podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol tak, že podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona obvinenému uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu, JUDr. Svätoslava Vaška, advokáta so sídlom v Bardejove, Baštová 5A, vo svoj prospech dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku. Naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že podľa jeho názoru nebola dostatočne preukázaná príčinná súvislosť medzi jeho konaním a následkom, ktorý mal poškodenej spôsobiť. Odvolávajúc sa znalecké posudky podané v prejednávanej veci (E.. J. a H. O.) dovolateľ namietal, že u poškodenej zistené úzkostno-depresívne prežívanie (úzkostno - depresívny syndróm), nespôsobil iba konfliktný partnerský vzťah, či konanie obvineného, ale aj onkologické ochorenie. Vyjadril názor, že žiaden z dôkazov v rámci vykonaného dokazovania jednoznačne nepreukázal, že forma konania a zlé zaobchádzanie, ktoré sa mu kladú za vinu, sa vyznačujú vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti s tým, že súdy nižšieho stupňa nesprávne posúdili jeho konanie ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, pretože správne malo byť posúdené ako trestný čin opilstva podľa § 363 Trestného zákona. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na definíciu kritérií týrania podľa H., ktorými sú stupňovanie násilia vedúceho od urážok až k závažnému trestnému činu, periodicita a dlhodobosť, zreteľná kategorizáciu subjektov, respektíve určenie obete a páchatela a súkromie. Na tomto poklade obvinený namietal, že v jeho prípade nebol naplnený už prvý aspekt horeuvedených kritérií, pretože uňho nedochádzalo k stupňovaniu násilia, nikdy nebola privolaná ani záchranná zdravotná služba, poškodená nevykazovala žiadne znaky fyzického násilia, aj podľa výpovedí svedkov malo jeho konanie „len“ formu urážok, ktoré nevedli k násilnému trestnému činu, pričom občasné vulgárne nadávky adresované poškodenej neboli síce správne ani ľudské, boli ale vyvolané pozitívom alkoholu a jeho zlým psychickým stavom s tým, že nemal žiaden motív vedome poškodenej ubližovať. Zdôraznil, že jeho správanie bolo v rokoch 2013-2016 ukážkové (vtedy abstinoval), čo vyplýva aj z výpovede poškodenej, ktorá uviedla, že bol iný človek, nepil a správal sa slušne k nej aj k deťom. Konštatoval, že jeho správanie sa zmenilo až potom, čo poškodenej diagnostikovali závažné onkologické ochorenie, ktoré v ňom spustilo zhoršenie psychického stavu, choroba poškodenej vyžadovala časté chodenie po nemocniciach, chemoterapie, operácie a neustále kontroly zdravotného stavu, pričom na ňom ostalo celé fungovanie domácnosti, musel finančne zabezpečiť celú rodinu, čo psychicky nezvládol a začal postupne doma popíjať pivo. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na znalecký posudok J.j, z ktorého plynie, že nezvládol psychickú záťaž pri ochorení bývalej manželky a pod vplyvom stresu zrecidivoval v zmysle porušenia abstinencie od alkoholu, v kombinácii s depresívnou poruchou, medikáciou a požívaním alkoholu u obvineného akcentovali a evokovali menej priaznivé osobnostné črty a deliberalizovali sa racionálne kontrolné mechanizmy, čo pravdepodobne podnietilo zmenu jeho správania. Vo vzťahu k resocializačnej prognóze obvineného znalkyňa uviedla, že je závislá predovšetkým od nevyhnutnosti trvalej abstinencie od alkoholu, pričom v súčasnosti bolo dovolateľovi uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou. Naplnenie ďalšieho aspektu horeuvedenej teórie v podobe periodicity a dlhodobosti považoval obvinený za sporné, keďže

jeho konanie sa uskutočňovalo iba v čase, keď požíval alkohol, čo nebolo pravidelne. V tejto súvislosti poukázal na výsluch svedkyne X. B., ktorá uviedla, že obvinený mal obdobie, keď týždeň nepožíval alkohol vôbec a potom požíval alkohol aj pár dní po sebe a výpoveď poškodenej, ktorá uviedla, že prelomové obdobie začalo na konci júna 2017, čo do konca októbra 2017 predstavovalo 4 mesiace, preto dlhodobosť jeho konania nebola jednoznačne preukázaná. Vzhľadom na vyššie uvedené argumenty dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie zisteného skutku a tvrdil, že jeho správanie bolo do veľkej miery ovplyvnené vzniknutou životnou situáciou, ktorú ako normálny človek nezvládol a psychicky sa zrútil, pričom k tomu všetkému negatívne prispelo aj užívanie alkoholu, avšak jeho konanie nebolo vedomé a úmyselné. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal porušenie zásady plynúcej z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku tým, že skutkový stav nebol v prejednávanej veci, podľa jeho názoru, zistený čo najúplnejšie, keďže neboli vykonané žiadne dôkazy v jeho prospech, a to ani výsluchy jeho matky, sestry a susedov, ktorých vypočutie navrhol ešte v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, jeho dovolanie uznal za dôvodné, zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. júna 2020, sp. zn. 10To/4/2020, ako aj rozsudok Okresného súdu Svidník z 27. novembra 2020, sp. zn. 9T/63/2018 a vec vrátil súdu prvého stupňa na opätovné prejedanie.

Takto podané dovolanie obvinený doplnil niekoľkými vlastnými podaniami.

V podaní doručenom okresnému súdu 25. augusta 2020 dovolateľ vyjadril názor, že v prejednávanej veci nebola jednoznačne preukázaná forma konania a jeho intenzita, na podklade ktorých by bolo možné jeho konanie považovať za týranie. V tejto súvislosti namietal, že nemohol na bývalú manželku psychicky tlačiť a ponižovať ju, pretože od začiatku diagnostikovania jej choroby s ňou absolvoval všetky vyšetrenia, operácie a aj ožarovania, pomáhal jej fyzicky, psychicky, finančne, taktiež jej pomáhal s chodom domácnosti, nákupmi, upratovaním, starostlivosťou o ňu, ošetrovaním pooperačných rán, s jej hygienou, starostlivosťou o deti a rekonštrukciou rodinného domu. Uviedol, že ochorenie poškodenej negatívne vplývalo aj na neho samotného, pretože je sám čiastočným invalidným dôchodcom, trpiacim stredným, až ťažkým stupňom depresii a aj napriek tomu sa kontroloval a nikomu sa nesťažoval, navyše poškodená už bola v minulosti liečená na psychiatrii v L. s tým, že aj znalkyňa z odboru psychológie uviedla, že vychádzala iba z toho, čo uviedla poškodená. Na tomto podklade dospel obvinený k záveru, že neboli naplnené znaky trestného činu týrania, dôkazom čoho je aj hodnotenie jeho osoby spoločnosťou K., ktorá navrhla prevzatie záruky za jeho správanie a dosvedčila, že viedol riadny život. Vyjadril nespokojnosť s tým, že bolo prihliadané na podmienený trest odňatia slobody, ktorý medzičasom uplynul a vyčítal súdu prvého stupňa, že nepredvolal ním navrhovaných svedkov, susedov, starostu obce a iných, ktorí by ozrejmili jeho vierohodnosť a pochybnosť poškodenej. Tvrdenia o modrinách, ktoré mal poškodená spôsobiť, označil za nezmysel, namietal, že vznikli v dôsledku jej zlého zdravotného stavu, obdobne tak u poškodenej diagnostikovaná depresívna porucha bola, podľa názoru obvineného, výsledkom jej choroby, preto celé udanie zo strany poškodenej považoval za vykonštruované a žiadal opätovné vyšetrenie jej duševného stavu.

V podaní zo 14. septembra 2020 obvinený vyjadril názor, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa nie sú dostatočne odôvodnené, neobsahujú úvahy ani iné okolnosti, ktorými sa súdy spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov a ani právne úvahy, na základe ktorých posudzovali dokázané skutočnosti, vykazujú znaky arbitrárnosti.

V podaní doručenom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 8. apríla 2021, obvinený namietal, že ak brali súdy nižšieho stupňa ochorenie poškodenej ako jej výhodu a jeho priťažujúcu okolnosť, mali zohľadniť aj jeho ochorenia, a to stredne až ťažký stupeň depresie, schizofréniu, obojstranný pruh, poruchu štítnej žľazy. Namietal ďalej, že súdy nižšieho stupňa, podľa jeho názoru, nebrali do úvahy jeho starostlivosť o poškodenú, deti a celý chod domácnosti, nebyť jeho, tak poškodená by neabsolvovala všetky vyšetrenia, operáciu, ožarovanie a rehabilitácie. V tejto súvislosti zdôraznil, že on sám sa staral o dodržiavanie liečebného režimu poškodenej, aj keď ona odmietala dodržiavanie hygieny a liečebného režimu, on ju k tomu nútil, čoho svedkami boli aj bývalí susedia a ľudia z obce, ktorých súd ani

neprizval do konania.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Svidník (ďalej len „prokurátor“), ktorý skonštatoval, že so skutočnosťami, na ktoré dovolateľ v podanom dovolaní poukázal sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí náležitým spôsobom vysporiadal a dostatočným spôsobom odôvodnil, prečo konanie obvineného napĺňalo znaky trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil skutok ako týranie, pretože jeho konanie nespĺňalo kritériá sformulované H., a to predovšetkým kritérium stupňovania násillia, prokurátor uviedol, že z výpovede svedkyne poškodenej G. B. prednesenej na hlavnom pojednávaní vyplýva, že prelom v konaní obvineného nastal v júni 2017, pričom dovtedy na ňu útočil len vo verbálnej rovine (od 1. apríla ju ponižoval, nadával jej, od mája to bolo dennodenne a asi tak dvakrát do týždňa to bolo naozaj zlé, keď spala, budil ju, robil hluk, vulgárne jej nadával), koncom júna jej už dal facku a po tej prvej facke ju už bil opakovane raz za dva týždne, z čoho jednoznačne vyplýva, že k stupňovaniu násillia došlo, pretože dovolateľ prešiel od verbálnych útokov až po tie fyzické. Pokiaľ obvinený ospravedlňoval svoje konanie tým, že psychicky neunesol situáciu, v ktorej sa ocitol v dôsledku choroby manželky a potreby starostlivosti o chod domácnosti, k tomu prokurátor uviedol, že obvinený mal v minulosti problémy s alkoholom, preto si bol vedomý jeho negatívnych účinkov na svoju osobu, napriek tomu ho začal opätovne používať a v dôsledku jeho užívania sa dopúšťal konania, pre ktoré bol v minulosti odsúdený. Prokurátor vo svojom vyjadrení poukázal taktiež na výpovede svedkýň, ktoré uviedli, že v prípade, ak by obvinený užíval lieky predpísané psychiatrom a ak by abstinoval a dodržiaval lekárom stanovenú liečbu, pravdepodobne by dokázal zvládnuť neľahkú rodinnú situáciu. Vo vzťahu k spochybňovaniu periodicity a dlhodobosti konania obvineným prokurátor uviedol, že tieto námietky vyvracia výpoveď poškodenej prednesenej na hlavnom pojednávaní, z ktorej periodicita a dlhodobosť konania obvineného vyplýva. V tejto súvislosti prokurátor poukázal na výpoveď svedkyne X. B., ktorá uviedla, že domov chodila len sporadicky, nakoľko študovala v Prešove, teda len na víkendy a aj to nie každý víkend, a preto za smerodajnú výpoveď v tomto ohľade považoval len výpoveď poškodenej. Vo svojom vyjadrení prokurátor ďalej namietal, že z výpovedí poškodenej a svedkyne X. B. vyplýva, že dovolateľ sa svojho konania dopúšťal nielen pod vplyvom alkoholu, ale aj keď bol triezvy. Podľa tvrdení svedkyne X. B., otec v poslednom čase ponižoval mamu, chcel si niečo dokazovať, a to aj keď nebol opitý, čo potvrdila aj poškodená, ktorá uviedla, že aj keď bol obvinený triezvy, hľadal zámienky, vysmieval sa jej, že má holú hlavu a hovoril jej, že sa mu hnuší, keď má katéter. Vzhľadom na uvedené dospel prokurátor k záveru, že dôvody dovolania neboli preukázané, rozhodnutie krajského súdu nie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a v prejednávanej veci nedošlo ani k porušeniu práva na obhajobu, pretože aj keď odsúdeným navrhnutí svedkovia neboli vypočutí v prípravnom konaní, obvinený mal možnosť navrhnúť ich výsluch ešte v priebehu súdneho konania, čo však neurobil, a preto navrhol dovolanie podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť.

Na vyjadrenie prokurátora reagoval obvinený podaním, doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 10. augusta 2021, v ktorom uviedol, že vyjadrujúci sa prokurátor sa zúčastnil hlavného pojednávania len jedenkrát, pôsobil na neho ako nezúčastnená osoba, pojednávaniu absolútne nevenoval pozornosť. Opätovne uvádzal, že k týraníu poškodenej nedošlo, zdôrazňujúc, že sa o ňu staral. Zopakoval, že v priebehu konania navrhol vypočuť svedkov, namietal, že mu bol navýšený trest za odobratie vodičského preukazu a vyčítal Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, že si nevyžiadal hodnotenie jeho správania počas výkonu trestu a ani pred jeho výkonom z jeho pracoviska, pritom Mgr. J., majiteľ firmy, dal za neho záruku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného

poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie tohto práva zakladá vyššie označený dovolací dôvod).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] videl obvinený v tom, že sudy nižšieho stupňa nevykonali dôkazy ním navrhované ešte v rámci sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia.

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania, je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 116 /2014).

Z predloženého spisu plynie, že aj keď obvinený v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia doplnenie dokazovania navrhoval, v ďalšom konaní, aj keď dokazovanie v ním navrhovanom smere v celom rozsahu vykonané nebolo, na svojich dôkazných návrhoch nezotrval, a to ani pri preštudovaní spisu realizovaného 20. apríla 2018, kde ho zastúpila obhajkyňa, taktiež nereagoval na výzvu podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku na doplnenie dokazovania, ktorá mu bola doručená po podaní obžaloby 10. júla 2018, ale najmä na hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa 27. novembra 2019 na dotaz samosudcu podľa § 272 ods. 2 Trestného poriadku návrhy na dokazovanie nemal a obdobne tak ani na verejnom zasadnutí vykonávanom krajským súdom 24. júna 2020 obvinený ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemal.

Zhrnúc vyššie uvedené je teda zrejmé, že aj keď dovolateľ v počiatočnej fáze trestného stíhania doplnenie dokazovania navrhoval, neskôr na týchto návrhoch netrval, teda ich zobral späť, preto nevykonaním týchto dôkazných návrhov k porušeniu práva obvineného na obhajobu dôjsť nemohlo a ani nedošlo. Navyše obvinený mal v priebehu celého konania pred súdom možnosť doplnenie dokazovania navrhovať, no túto možnosť nevyužil.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Námietky dovolateľa spočívajúce v skutočnosti, že súdy nižšieho stupňa nedostatočne objasnili skutkový stav veci, nevyhodnotili dôkazy svedčiace v prospech obvineného alebo vyjadrujúce jeho nespokojnosť s hodnotením vykonaných dôkazov súdmi nižšieho stupňa, sú otázky skutkového charakteru, ktoré z tohto dôvodu dovolací dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný nenapĺňajú.

Obvinený H. B. bol v úvode označeným rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa dopustí ten, kto okrem iného spôsobil blízkej osobe fyzické utrpenie a psychické utrpenie, údermi, ponižovaním, vyvolávaním strachu a stresu.

Z obsahu skutku tak, ako ho okresný súd ustálil a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, pričom krajský súd sa s takto ustáleným skutkom bez výhrad stotožnil, v podstate zjednodušene povedané plyní, že obvinený od apríla do októbra 2017 opakovane v nepravidelných intervaloch svoju bývalú manželku ponižoval, vulgárne jej nadával, fyzicky ju napádal, konkrétne 23. októbra 2017 ju stiahol do domu, dvakrát ju udrel otvorenou dlaňou nižšou intenzitou, pričom v dôsledku takéhoto konania poškodená niekoľkokrát ušla z domu, pretože sa bála o svoj život a zdravie.

Nepochybne preto obvinený takýmto svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky vyššie uvedeného trestného činu.

Týraním blízkej alebo zverenej osoby sa rozumie také zlé nakladanie so zverenou osobou, ktoré sa vyznačuje hrubším stupňom necitlivosti a bezohľadnosti s určitým trvaním; nevyžaduje sa, aby u zverenej osoby vznikli následky na zdraví, ale musí ísť o také konanie, ktoré týraná osoba pre jeho hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké príkorie (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 20/1984).

Zároveň platí, že čím je konanie páchatel'a dlhodobejšie, tým pre konštatovanie týrania postačuje jeho nižšia intenzita a čím je krátkodobejšie, tým sa pre naplnenie tohto znaku vyžaduje intenzita vyššia.

Z takzvanej skutkovej vety rozsudku okresného súdu, s ktorou sa krajský súd bez výhrad stotožnil, plyní, že obvinený sa tam popísaného konania voči poškodenej dopúšťal po dobu 6 mesiacov, čo už je nepochybne obdobie dlhšie, preto na naplnenie znaku týrania v takomto prípade postačuje aj konanie menej intenzívne. Intenzita konania obvineného je v spomínanej skutkovej vete vyjadrená tým, že poškodená v dôsledku konania obvineného niekoľkokrát v obave o svoj život a zdravie utiekla z domu. Za situácie, že poškodená vníma konanie obvineného tak intenzívne, že nedokáže zotrvať vo svojom obydli, ktoré by malo byť jej útočiskom, miestom bezpečia, ale v záujme ochrany svojho života a zdravia zo svojho domu uteká a hľadá útočisko a záchranu v cudzom prostredí, je zrejmé, že poškodená vníma konanie obvineného ako ťažké príkorie. Konanie obvineného bolo preto s ohľadom vyššie uvedené východiská súdmi nižšieho stupňa správne právne posúdené ako týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní namieta, že vykonaným dokazovaním nebola preukázaná periodicita a gradácia jeho konania, k tomu sa žiada uviesť, že ide o námietky skutkového charakteru, ktoré sú s ohľadom na znenie § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku z

prieskumu dovolacieho konania vylúčené. Napriek tomu nad rámec uvedeného len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že z výpovede najmä poškodenej plynie, že konanie obvineného bolo periodické (teda opakujúce sa aj keď nepravidelne) a nepochybne stupňujúce sa (teda gradujúce) od „len“ verbálnych útokov až po fyzické napádanie.

Pokiaľ obvinený namietal, že konania, ktorého sa dopustil nebolo vedome a úmyselné, k tomu sa žiada uviesť, že záver o zavinení páchatela musí byť preukázaný výsledkami dokazovania. Z vykonaného dokazovania musí logicky vyplynúť zistenie, či v prejednávanej veci je/nie je prítomné zavinenie v zmysle trestnoprávnom a v akej forme, čo je síce záver právny, ale aj právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu sa musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Avšak skutočnosti psychického života významné pre právny záver o tom, či tu je/nie je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak, ako všetky ostatné okolnosti naplňajúce znaky trestného činu a nemôžu byť teda realizované, respektíve prehodnocované v dovolacom konaní dovolacím súdom (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/22/2013, 6Tdo/49/2015).

Ako to už bolo vyššie uvedené, dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže naplňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatela k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom, a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 3/2011).

Zo skutku tak ho súd prvého stupňa ustálil a s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil, jednoznačne plynie, že zo strany obvineného išlo o konanie úmyselné. Bitie, nadávanie, ponížovanie je nepochybne konaním úmyselným, pričom obvinený si nemohol nevšimnúť, že v dôsledku jeho konania poškodená uteká z domu a hľadá útočisko na cudzom mieste.

A pokiaľ ešte obvinený namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, k tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že podľa § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné, preto námietky dovolateľa v tom smere, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa, podľa jeho názoru, nie sú náležité odôvodnené, v zásade žiaden dovolací nenaplnujú.

Na strane druhej je potrebné obvinenému prisvedčiť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLĽP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa

špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06) - primerane rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 155/2018.

V prejednávanej veci však, podľa názoru najvyššieho súdu, tak okresný, ako aj krajský súd dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný či arbitrárny, uviedli, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy opreli svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnali s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravovali, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Preto obvinený týmito námietkami zjavne dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nenaplnil.

Vzhľadom na to, že obvinený H. B. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.